

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/2

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/13279

Karar No. 2022/1803

Tarihi: 15.02.2022

●MUVAZAA

●ASIL İŞVEREN ALT İŞVEREN İLİŞKİSİNİN MUVAZAALI OLDUĞUNUN TESPİTİNDE İŞÇİNİN ÜCRETİ

●FARK ÜCRET ALACAĞI DOĞDUĞUNU EMSAL İŞÇİ GÖSREREK MUVAZAALI ÇALIŞAN İŞÇİNİN KANITLAMAK ZORUNDA OLDUĞU

●EMSAL OLMAYAN İŞÇİLERİN ÜCRETLE- RİNİN ÖLÇÜT OLARAK ALINAMAYACAĞI

ÖZETİ: Muvazaa, Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olup, tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacıyla, kendi gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç meydana getirmesini arzu etmedikleri, görünüşte bir anlaşma olarak tanımlanabilir. Muvazaada, taraflar arasında üçüncü kişileri aldatma kastı bulunmakta ve sözleşmedeki gerçek amaç gizlenmektedir. Muvazaa genel ispat kuralları ile ispat edilebilir. Bundan başka 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrasında sözü edilen hususların, aksi kanıtlanabilen adi kanuni karineler olduğu kabul edilmelidir

Davacı işçi davalıya ait işyerinin insan kaynakları direktörlüğüne bağlı teknik eğitim şefliğinde teknik eğitim uzmanı olarak; mavi yaka personelin eğitimlerini planlama ve yürütme, oryantasyona tabi tutma, staj programlarını organize etme görevlerini yerine getirdiğini, söz konusu birimde kendisi dışında yalnızca bir şef çalıştığını, sigortalı olarak gösterildiği

işverenleri görmediğini ve kendilerinden işin yürütümüne ilişkin tek bir talimat almadığını, davalı tarafından muvazaalı olarak alt işveren işçisi gibi gösterildiğini ileri sürerek dava konusu fark ücret ve ikramiye alacaklarının hüküm altına alınmasını istemiştir. Davalı işveren yardımcı iş niteliğindeki evrak kayıt, arşivleme, düzenleme ve ofis destek işlerini alt işverenlik sözleşmesi ile davacının işvereni olan dava dışı firmalardan aldığını, davacının işvereni olan dava dışı firmalarla arasındaki ilişkinin asıl işveren-alt işveren ilişkisi olduğunu, davacının yaptığı işi yapan ve görev tanımı onunla aynı bulunan bir işçisi hiç olmadığını, kendi işçilerinin yaptığı işler ile davacının işyerinde yaptığı işlerin birbirinden tamamen farklı olduğunu savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince; davalı şirket ile dava dışı işverenler arasında geçerli bir asıl-alt işverenlik ilişkisinin bulunmadığı taraflar arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu, davacının başlangıçtan itibaren davalı şirketin işçisi sayılması gerektiği kabul edilerek dava konusu fark ücret ve ikramiye alacaklarına hükmedilmiştir. İlk Derece Mahkemesi hükmünün davalı tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davalının istinaf itirazlarının reddine hükmedilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ile örtüşmemektedir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davalı vekilince istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 15/02/2022 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı adına vekili Avukat Arif Emre Kulumbur ile karşı taraf adına vekili Avukat Selin Keskin geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı isteminin özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin, 25.06.2009 tarihinden 2016 yılı Eylül ayına kadar davalı şirkete ait işyerinin insan kaynakları bölümünde eğitim uzmanı olarak çalıştığını ancak dava dışı Ar-Sevinç Ticaret isimli firma ile dava dışı Reed Özel İstihdam Hizmetleri A.Ş. üzerinden sigortalı gösterildiğini, müvekkilinin, tüm çalışma süresi boyunca davalı şirketin işini kadrolu işçiler ile birlikte kadrolu şef ve

müdürlerden almış olduğu emir ve talimatlar doğrultusunda yürüttüğünü kağıt üzerinde alt işveren işçisi olarak gösterilmesinin muvazaaya dayandığından 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2/7'nci maddesi uyarınca baştan itibaren davalı şirket işçisi olarak sayılmasının ve işverenlerin muvazaalı işlemleri nedeniyle mahrum kaldığı haklara kavuşmasının gerektiğini beyanla fark ücret ve ikramiye alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, dava konusu taleplerin zamanaşımına uğradığını, davalı şirket ile davacının işverenleri arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisi bulunduğunu, müvekkili şirketin yardımcı iş niteliğinde bulunan işyerindeki evrak kayıt, arşivleme, düzenleme ve ofis destek işlerini alt işverenlik sözleşmesi ile dava dışı firmalardan aldığını, davacının işyerinde çalıştığı tüm süre içerisinde kendisinin yaptığı işi yapan, görev tanımı onunla aynı olan başka hiçbir personel bulunmadığını, dava dilekçesinde adı geçen çalışanlarla davacının yaptığı işlerin birbirinden tamamen farklı olduğunu beyanla davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan delillere ve bilirkişi raporuna göre, yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davalı vekili istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesinin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesi ile davalı vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b-1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı, davalı vekili temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Gerekçe:

1-Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, taraflar arasındaki sözleşmeye, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki bendin dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-Taraflar arasındaki uyuşmazlık alt işveren işçisi olarak istihdam edilen davacının asıl işveren-alt işveren ilişkisinin muvazalı olduğunun tespiti sonucu fark ücret ve ikramiye alacaklarına hak kazanıp kazanamayacağı noktasındadır.

İşverenler arasında muvazaalı biçimde asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulmasının önüne geçilmek amacıyla 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde bazı muvazaa kriterlerine yer verilmiştir.

Muvazaa, Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olup, tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacıyla, kendi gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç meydana getirmesini arzu etmedikleri, görünüşte bir anlaşma olarak tanımlanabilir. Muvazaada, taraflar arasında üçüncü kişileri aldatma kastı bulunmakta ve sözleşmedeki gerçek amaç gizlenmektedir. Muvazaa genel ispat kuralları ile ispat edilebilir. Bundan başka 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin yedinci fıkrasında sözü edilen hususların, aksi kanıtlanabilen adi kanuni karineler olduğu kabul edilmelidir

Davacı işçi davalıya ait işyerinin insan kaynakları direktörlüğüne bağlı teknik eğitim şefliğinde teknik eğitim uzmanı olarak; mavi yaka personelin eğitimlerini planlama ve yürütme, oryantasyona tabi tutma, staj programlarını organize etme görevlerini yerine getirdiğini, söz konusu birimde kendisi dışında yalnızca bir şef çalıştığını, sigortalı olarak gösterildiği işverenleri görmediğini ve kendilerinden işin yürütümüne ilişkin tek bir talimat almadığını, davalı tarafından muvazaalı olarak alt işveren işçisi gibi gösterildiğini ileri sürerek dava konusu fark ücret ve ikramiye alacaklarının hüküm altına alınmasını istemiştir. Davalı işveren yardımcı iş niteliğindeki evrak kayıt, arşivleme, düzenleme ve ofis destek işlerini alt işverenlik sözleşmesi ile davacının işvereni olan dava dışı firmalardan aldığını, davacının işvereni olan dava dışı firmalarla arasındaki ilişkinin asıl işveren-alt işveren ilişkisi olduğunu, davacının yaptığı işi yapan ve görev tanımı onunla aynı bulunan bir işçisi hiç olmadığını, kendi işçilerinin yaptığı işler ile davacının işyerinde yaptığı işlerin birbirinden tamamen farklı olduğunu savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince; davalı şirket ile dava dışı işverenler arasında geçerli bir asıl-alt işverenlik ilişkisinin bulunmadığı taraflar arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu, davacının başlangıçtan itibaren davalı şirketin işçisi sayılması gerektiği kabul edilerek dava konusu fark ücret ve ikramiye alacaklarına hükmedilmiştir. İlk Derece Mahkemesi hükmünün davalı tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davalının istinaf itirazlarının reddine hükmedilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ile örtüşmemektedir.

Somut olayda, mahkemenin muvazaaya yönelik değerlendirmelerinde isabetsizlik yok ise de davacı işçi tarafından aynı pozisyonda olduğunu iddia ettiği çalışanların gerek yaptığı işler gerekse çalıştıkları birimleri itibarıyla emsal bir işçinin varlığı ortaya konulmuş ve ispatlanmış değildir. Mahkemece dava dışı işçi Z. E'na ödenen ücret üzerinden davacının fark ücret ve ikramiye alacakları hüküm altına alınmıştır. Ancak davacının amiri durumunda çalışan davalı işçisi şef S. Y'n görev tanımıyla anlaşılacağı üzere davacının çalıştığı teknik eğitim şefliği biriminde; mavi yaka personelin eğitimlerinin planlama ve organizasyonun yapıldığı, idari hizmet uzmanı olarak çalışan ve emsal kabul edilen Z. E'nun çalıştığı personel yönetimi biriminde ise bordro hizmetleri ve idari prosedürlerin yerine getirildiği, davacıya emsal kabul edilen işçinin yaptığı işin niteliği ile davacının yaptığı işin niteliğinin aynı olmadığı, bu nedenle dava dışı Z. E'nun emsal işçi olarak kabul

edilemeyeceği, yine dava dilekçesinde de belirtildiği üzere davacının çalıştığı birimde davacının amiri konumundaki dava dışı işçi dışında çalışan bulunmadığı gibi dosya içeriğine göre de işyerinde davacı ile aynı işi yapan davalı şirket işçisi olmadığından, dava konusu fark ücret alacağının ispatlanamadığı ve reddinin gerektiği, dava konusu ikramiye alacağının ise davacının almakta olduğu ücret üzerinden hesaplanarak sonucuna göre hüküm altına alınması gerekirken yanlıgılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme sonucunda İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, davalı yararına takdir edilen 3.815,00 TL duruşma vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 15/02/2022 tarihinde oybirliği ile karar verildi.